

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 492/2016-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 17. augusta 2016 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Jánom Jenčom, advokátska kancelária, Murgašova 90/5, Poprad, pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresnej prokuratúry Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 479/15/7703 v spojení s postupom Okresného súdu Kežmarok v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2016 a postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 4/2016 pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. apríla 2016 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresnej prokuratúry Kežmarok (ďalej len „okresná prokuratúra“) v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 479/15/7703 v spojení s postupom Okresného súdu Kežmarok (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2016 a postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 4/2016 pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015.

2. Z obsahu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol uznesením okresného súdu sp. zn. 0 Tp 151/2015 z 30. júla 2015 v spojení s uznesením krajského súdu sp. zn. 6 To 15/2015 z 18. augusta 2015 vzatý do väzby z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. c) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“). Písomným podaním z 23. decembra 2015 adresovaným elektronicky a následne osobne do podateľne okresnej prokuratúry požiadal sťažovateľ o prepustenie z väzby s návrhmi na jej nahradenie. Prokurátorka okresnej prokuratúry v rámci prípravného konania tejto žiadosti sťažovateľa nevyhovela a následne spolu s podanou obžalobou predložila predmetný trestný spis na konanie a rozhodnutie okresnému súdu. Okresný súd uznesením č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016 rozhodol o zamietnutí sťažovateľom podanej žiadosti o prepustenie z väzby. Krajský súd uznesením č. k. 6 Tos 4/2016-205 zo 16. februára 2016 rozhodol o zamietnutí sťažovateľom podanej sťažnosti proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016. V ostatnom podal sťažovateľ sťažnosť na ústavnom súde.

3. Sťažovateľ v podanej sťažnosti odvolávajúc sa na judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) namieta pomalý/prietahový postup vo veci konajúcich súdov vrátane postupu už okresnej prokuratúry pri rozhodovaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015, ktoré trvalo celkovo 55 dní. Sťažovateľ skonštatoval, že *„Z hľadiska dodržania požiadavky rýchlosti rozhodovania o prvej žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu možno nepochybne konštatovať, že Okresná prokuratúra i Okresný súd Kežmarok od 23.12.2015 do minimálne 1.2.2016 postupovali ústavne a zákonne neakceptovateľným spôsobom, čo malo za následok porušenie práva obvineného podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru, čl. 17 ods. 2, ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky, a nepochybne i porušenie ustanovení § 2 ods. 6 Tr. por. a § 79 ods. 3 Tr. por. Toto porušenie práv obžalovaného znásobil ešte aj samotný Krajský súd v Prešove, ktorý odmietol právam obžalovaného poskytnúť ochranu, a sám konal rovnako neakceptovateľným spôsobom a neprimerane dlho. Z obsahu spisového materiálu, ktorý mi je známy pritom nevyplýva žiaden objektívny dôvod, či prekážka brániace prokuratúre či súdom preskúmať dôvodnosť ďalšieho trvania väzby obvineného v primeranej lehote.“*

Ďalej uviedol, že *«Z celkovej doby trvania konania o prvej žiadosti obvineného, už samotný i čas spotrebovaný na okresnej prokuratúre v trvaní 13 dní a následne na Okresnom súde v Kežmarku ďalších 26 dní a na Krajskom súde ďalších 16 dní jednoznačne vybočuje z lehôt, ktoré Ústavný súd Slovenskej republiky a Európsky súd pre ľudské práva považuje za zodpovedajúce a prijateľné. Postup okresnej prokuratúry a súdov nemožno považovať za urýchlený v zmysle čl. 5 ods. 4 Dohovoru i § 2 ods. 6 veta druhá Tr. por., a už vôbec nie za taký, ktorý by zodpovedal pojmu „bez meškania“ ustanoveného v § 79 ods. 3 Tr. por. Liknavý postup súdov a /z časti aj okresnej prokuratúry/ poznačený nedôvodnými prietahmi (nečinnosťou), v dôsledku čoho sa ďalšie trvanie väzby stalo neakceptovateľným, nebolo zákonným spôsobom „konvalidovať“ inak ako tým, že obžalovaného [REDAKOVANÉ] mal nevyhnutne Krajský súd v Prešove prepustiť bez všetkého z väzby na slobodu.»*

4. Na základe uvedeného sťažovateľ ústavnému súdu navrhol, aby takto rozhodol:

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] podľa čl. 17 ods. 2 a 5 Ústavy Slovenskej republiky a právo podľa čl. 5 ods. 4 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných

slobôd postupom Okresnej prokuratúry v Kežmarku, postupom a rozhodnutím Okresného súdu v Kežmarku a postupom a rozhodnutím Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2016 v súvislosti s nedodržaním požiadavky neodkladnosti a urýchlenosti rozhodovania o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015 porušené bolo.

2. Zrušuje rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Tos/4/2016 o zamietnutí sťažnosti obžalovaného [REDAKOVANÉ] zo dňa 16.2.2016.

Obžalovaného [REDAKOVANÉ] prepúšťa bez všetkého ihneď z väzby na slobodu

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadošťačenie v sume 2500 EUR (slovom dvetisícpäťsto EUR)...

4. [REDAKOVANÉ] priznáva úhradu trov konania v sume 231,66 EUR...“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom

prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

7. Sťažovateľ namietal porušenie svojich práv podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom okresnej prokuratúry v konaní vedenom pod sp. zn. Pv 479/15/7703 v spojení s postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2016 a postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 4/2016.

8. Podľa čl. 17 ods. 2 ústavy nikoho nemožno stíhať alebo pozbaviť slobody inak, ako z dôvodov a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu. Podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru každý, kto bol pozbavený slobody zatknutím alebo iným spôsobom, má právo podať návrh na konanie, v ktorom by súd urýchlene rozhodol o zákonnosti jeho pozbavenia slobody a nariadil prepustenie, ak je pozbavenie slobody nezákonné.

9. Z judikatúry ESĽP vyplýva, že väzba má mať striktne obmedzené trvanie, a preto má byť zaručená možnosť jej kontroly v krátkych intervaloch. V texte čl. 5 ods. 4 dohovoru použitý anglický výraz „*speedily*“ a francúzsky výraz „*a bref délai*“ (v slovenskom preklade „urýchlene“) jasne indikuje, čo musí byť v danom prípade hlavným predmetom záujmu. Aké časové obdobia budú akceptovateľné a aké nie, bude zrejme závisieť od konkrétnych okolností (Barfuss z roku 2000, bod 65, Bezichieri z roku 1989, A-164, bod 21, Sanchez – Reisse z roku 1986, A-107, bod 55, Neumeister z roku 1968, A-8, bod 24, Wemhoff z roku 1968, bod 10). Podstatnými sú predovšetkým pretrvávanie dôvodného podozrenia, že osoba pozbavená osobnej slobody spáchala trestný čin, významné a dostatočné dôvody pre toto pozbavenie a osobitná starostlivosť (urýchlenie) príslušných orgánov pri vedení konania proti nej (pozri napr. rozsudky ESĽP vo veciach Neumeister v. Rakúsko z 27. 6. 1968, strana 37, body 4 – 5; Ringeisen v. Rakúsko z 16. 7. 1971, bod 104; Letelier v. Francúzsko z 26. 6. 1991, bod 35; Kemmache

v. Francúzsko z 27. novembra 1991, bod 45; Punzelt v. Česká republika z 25. 4. 2000, bod 73 a Český v. Česká republika zo 6. 6. 2000, body 74– 76).

10. V zmysle judikatúry ESLP ak sa o zákonnosti väzby rozhoduje na viacerých stupňoch, štát musí v zásade poskytnúť oprávnenej osobe rovnaké záruky v opravnom konaní ako v konaní na prvom stupni (Navarra v. Francúzsko, rozsudok z 23. 11. 1993, bod 28).

11. Ústavný súd v rozhodnutiach, v ktorých sa zaoberal požiadavkou urýchleného rozhodnutia o zákonnosti väzby v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru a čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, uviedol, že jednotlivé lehoty sa z hľadiska požiadaviek neodkladnosti alebo urýchlenosti posudzujú podľa všetkých okolností prípadu. V zásade však požiadavke neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby v zmysle čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy, resp. čl. 5 ods. 4 dohovoru nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca týždne (III. ÚS 199/05, II. ÚS 353/06).

12. Podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku ak tento zákon neustanovuje inak, orgány činné v trestnom konaní a súdy konajú z úradnej povinnosti. Väzobné veci sú povinné vybavovať prednostne a urýchlene. Požiadavka neodkladnosti rozhodovania o žiadosti o prepustenie z väzby ďalej jasne a zreteľne vyplýva aj z § 79 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého *„obvinený má právo kedykoľvek žiadať o prepustenie na slobodu. Ak v prípravnom konaní prokurátor takej žiadosti nevyhoví, predloží ju bez meškania so svojím stanoviskom a s návrhom na rozhodnutie sudcovi pre prípravné konanie, o čom upovedomí obvineného a jeho obhajcu. O takej žiadosti sa musí bez meškania rozhodnúť. Ak sa žiadosť zamietla, môže ju obvinený, ak v nej neuvedie iné dôvody, opakovať až po uplynutí tridsiatich dní odo dňa, keď rozhodnutie o jeho predchádzajúcej žiadosti nadobudlo právoplatnosť.“*

III.

13. Zo zistení ústavného súdu vyplýva nasledujúci prehľad vykonaných procesných úkonov okresnej prokuratúry, okresného súdu a krajského súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015:

- 23. decembra 2015 doručil sťažovateľ žiadosť o prepustenie z väzby do podateľne okresnej prokuratúry,

- 30. decembra 2015 bol spisový materiál týkajúci sa predmetnej trestnej veci sťažovateľa po skončení vyšetrovania doručený na okresnú prokuratúru s návrhom na konečné opatrenie (návrhom na podanie obžaloby),

- 31. decembra 2015 bola na sťažovateľa administratívne spracovaná obžaloba prokurátorkou okresnej prokuratúry spolu s upovedomením o jej podaní pre sťažovateľa a jeho obhajcu vrátane písomného upovedomenia sťažovateľa o jeho neprepustení z väzby prokurátorom,

- 4. januára 2016 bol predmetný spisový materiál spolu s podanou obžalobou a príslušnými upovedomeniami expedovaný z okresnej prokuratúry na okresný súd,

- 5. januára 2016 bol predmetný spisový materiál doručený na okresný súd a pridelený zákonnej sudkyňi [REDAKOVANÉ],

- 13. januára 2016 predsedníčka senátu [REDAKOVANÉ] vydala pokyn na nariadenie hlavného pojednávania na 1. február 2016,

- 1. februára 2016 bolo na okresný súd doručené podanie obhajcu sťažovateľa JUDr. Jána Jenču, ktorým urgoval postup okresného súdu pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015,

- 1. februára 2016 bol na okresnom súde vypočutý sťažovateľ k jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015, po jej zamietnutí sťažovateľ aj obhajca sťažovateľa JUDr. Ján Jenča zhlásili sťažnosť,

- 1. februára 2016 sa uskutočnilo na okresnom súde hlavné pojednávanie, ktoré bolo z dôvodu ospravedlnenia obhajcu sťažovateľa JUDr. Jána Jenču a jeho žiadosti odročené na 3. marec 2016,

- uznesenie okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016 bolo doručené sťažovateľovi 9. februára 2016 a obhajcovi JUDr. Jánovi Jenčovi 17. februára 2016,

- 5. februára 2016 bol spisový materiál predložený na krajskom súde na sťažnostné konanie,

- 16. februára 2016 rozhodol krajský súd na neverejnom zasadnutí o zamietnutí sťažnosti sťažovateľa a jeho obhajcu JUDr. Jána Jenču proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016,

- uznesenie krajského súdu č. k. 6 Tos 4/2016-205 zo 16. februára 2016 bolo doručené sťažovateľovi 23. februára 2016 a jeho obhajcovi JUDr. Jánovi Jenčovi 2. marca 2016.

IV.

14. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Za iné dôvody zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti treba nesporne považovať aj konkrétne okolnosti prípadu, predovšetkým intenzitu pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní dotknutého orgánu verejnej moci a ich ústavnoprávny rozmer vrátane miery, ktorou sťažovateľ priamo alebo nepriamo k pochybeniam či nedostatkom vytýkaným z jeho strany dotknutému orgánu verejnej moci svojím konaním prispel, a ich únosnosť z hľadiska požiadaviek na ochranu práva, ktorého porušenie sa namieta (IV. ÚS 62/08).

15. Z uvedeného prehľadu úkonov vyplýva, že postup okresnej prokuratúry pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby nemožno považovať za prietahový, pretože aj v kolízii s dňami pracovného voľna vyplývajúcimi zo zákona z dôvodu vianočných sviatkov bola žiadosť sťažovateľa vybavená promptne v súlade

s § 2 ods. 6 a § 79 ods. 3 Trestného poriadku. Sťažovateľ doručil svoju žiadosť o prepustenie z väzby v posledný pracovný deň pred vianočnými sviatkami, pričom v najbližšie pracovné dni, a to 30. a 31. decembra 2015, došlo k administratívne spracovaniu podanej žiadosti vrátane ukončenia prípravného konania podaním obžaloby a expedovaniu predmetného spisu na okresný súd, pričom táto celková doba dosiahla jedenásť dní. Túto dobu aj s ohľadom na zákonom dané dni pracovného voľna je možné považovať nielen za primeranú, ale aj za ústavne akceptovateľnú. K rovnakému záveru dospel ústavný súd aj pri skúmaní postupu krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tos 4/2016 pri rozhodovaní o sťažnosti sťažovateľa a jeho obhajcu JUDr. Jána Jenču proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. 7 T 1/2016 z 1. februára 2016.

Spisový materiál bol doručený krajskému súdu 5. februára 2016. Krajský súd rozhodol o sťažnostiach sťažovateľa a jeho obhajcu JUDr. Jána Jenču smerujúcich proti uzneseniu okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016 na neverejnom zasadnutí 16. februára 2016, pričom uznesenie krajského súdu č. k. 6 Tos 4/2016-205 zo 16. februára 2016 bolo doručené sťažovateľovi 23. februára 2016 a jeho obhajcovi JUDr. Jánovi Jenčovi 2. marca 2016. Z uvedeného je zrejmé, že postup krajského súdu v sťažnostnom konaní trval od 5. februára 2016 do 2. marca 2016 (fyzické prevzatie zásielky obhajcom sťažovateľa JUDr. Jánom Jenčom). Počas tejto doby nebol krajský súd pasívny, ale aktívne vo veci konal a postupoval, v dôsledku čoho ústavný súd považuje lehotu konania krajského súdu za primeranú a ústavne akceptovateľnú. Z uvedených dôvodov bola preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde v tejto jej časti odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

16. Zo zistení ústavného súdu vo vzťahu k postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 T 1/2016 pri rozhodovaní o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby z 23. decembra 2015 vyplýva, že spisový materiál bol okresnému súdu doručený spolu so obžalobou 5. januára 2016 a pridelený zákonnej sudkyňi, ktorá písomným pokynom z 13. januára 2016 nariadila termín hlavného pojednávania na 1. február 2016. Sťažovateľ bol k žiadosti o prepustenie z väzby vypočutý 1. februára 2016, pričom uznesenie okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016 bolo sťažovateľovi

doručené 9. februára 2016 a jeho obhajcovi JUDr. Jánovi Jenčovi 17. februára 2016. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd rozhodol o žiadosti sťažovateľa o prepustenie z väzby v lehote jedného mesiaca, takže túto lehotu je možné z ústavnoprávneho hľadiska považovať ešte za udržateľnú, a teda za korešpondujúcu s označenými právami sťažovateľa podľa čl. 17 ods. 2 a 5 ústavy a podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru.

Ústavný súd síce nachádza neefektívny postup okresného súdu pri písomnom vyhotovovaní a doručovaní uznesenia okresného súdu č. k. 7 T 1/2016-199 z 1. februára 2016 stranám konania, avšak z ústavnoprávneho hľadiska nedosahoval intenzitu porušenia sťažovateľom označených práv. Z uvedených dôvodov bola preto sťažnosť sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde aj v tejto jej časti odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

17. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v danej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 17. augusta 2015